

Astă seară se joacă fără piesă

ASTĂ SEARĂ SE JOACĂ FĂRĂ PIESĂ de Luigi Pirandello • TEATRUL ODEON

• Data reprezentației: 2 mai 1998 • Regia: Alexa Visarion • Scenografia: Maria Miu •

Coregrafia: Roxana Colceag • Muzica și aranjamente muzicale: Dorina Crișan Rusu •

Distribuția: Sebastian Papaiani (Bătrânul actor comic), Dorina Lazăr (Actrița de caracter), Geo Costiniu (Actorul principal – Rico Verri), Diana Gheorghian (Actrița principală), Crina Mureșan (Totina), Elvira Deatcu (Dorina), Mirela Dumitru (Nenè), Gelu Nițu (Pomarici), Liviu Timuș (Sarelli), Mircea Constantinescu (Pometti), Ovidiu Niculescu (Nardi), Florin Dobrovici (Mangini), Olga Bucătaru (Cântăreața), Ioan Băținaș (Gongul), Claudiu Bleont/Niculae Urs (Doctorul Hinkfuss); în alte roluri: Radu Panamarenco, Oana Ștefănescu, Ana Trofin, Constantin Cojocaru, Nicolai Ivănescu, Marian Lepădatu.

Jucată la Torino, astăzi, încă, unul dintre cele mai conservatoare orașe ale lumii, piesa **Astă seară se improvizează** nu putea să nu stârnească scandal: epata nu numai pe burghez, ci și pe italianul mândru de conștiința lui națională, destul de recent dobândită. Mesajul lui Pirandello plutea, de altfel, în aerul timpului. Era în 1930, pe vremea când intelectualii fantasmau pe tema nepotrivirii dintre artă și viață, dintre cultură și natură, dintre formă și mișcare. Cultul autenticității, al "vieții" trăite nemijlocit se izbea de respectul pentru cadrele culturale care mediau cu destulă autoritate orice experiență. Nicăieri conflictul dintre aleatorismul natural și rigorismul intelectual nu se putea manifesta mai pregnant decât în lumea teatrului. Opera dramatică scrisă este pură formă stilizată, în timp ce reprezentația este hibridul imprevizibil născut din întâlnirea unui text elaborat cu carnalitatea interpretării. Paradoxul actorului, dezvăluit de către Diderot, câștigă noi dimensiuni în cazul în care identitatea interpretului refuză să se anuleze prin asumarea exclusivă a condiției de personaj. Pirandello împinge la limită situația paradoxală a actorului, prin renunțarea mimată la textul scris, caz în care tensiunea dintre personalitatea autentică și

cea împrumutată atinge o intensitate insuportabilă. Pe de altă parte, nu trebuie ignorat faptul că experiența pirandelliană nu era un simplu exercițiu intelectual abstract, fiind, dimpotrivă, puternic ancorată în tradiția culturală locală. Există în piesă o raportare polemică la improvizația pe teme fixe, binecunoscută din vremea commediei dell'arte, ca și o parafrazăre

pe care realizatorii spectacolului și l-au asumat cu bravură. Ei și-au dat seama că a miza pe mimarea naturaleții și pe ambiguitatea dintre viață și artă ar fi o tentativă naivă în fața unui public care a văzut multe și, deci, nu se mai minunează de nimic. De aceea, Alexa Visarion a renunțat la sublinierile un pic prea provocatoare, la antracul hazliu în care actorii se amestecau printre spectatori, la explicațiile prea detaliate ale doctorului Hinkfuss. Rezultă un spectacol delectabil pentru cei care cunosc bine piesa și unul incomprehensibil pentru cei care o văd pentru prima oară. Ocheadele complice ale autorului către publicul său au fost sacrificate în favoarea conivenței dintre Alexa Visarion

foto: Mihai Muscăleanu

O înfruntare pirandelliană pe scena Odeon-ului

satirică a unor locuri comune ca atitudinea **macho**, caracteristică zonei mediteraneene, sau ca sensibilitatea feminină **melo**, susținută de stilistica operei italiene.

A juca această piesă în anul de grație 1998, când experimentul și confuzia planurilor nu mai sperie pe nimeni, este un risc

și segmentul de public pe care el și l-a ales. Un public avizat, care a uitat sensul cuvântului "naivitate" și e sensibil doar la performanța tehnică a actului teatral pur. Iar **acest** public are ce vedea: o excelentă sincronizare a scenelor de grup, o fluiditate seducătoare a desfășurării de ansamblu, o vir-

tuoizitate care-și găsește împlinirea în gratuitate. Pentru cineva convins că arta este totul, iar viața n-are decât să i se conformeze, neliniștile lui Pirandello par puerile. Mai mult, obsesiile lui localizante privind **kitsch**-ul național (ariile din "Trubadurul", valorizarea virilității triumfătoare) pot fi înlăturate fără consecințe din economia spectacolului. Din păcate, neutralitatea fundalului sonor, ca și ruperea conflictului de context, trimit reprezentăția

în zona aseptică a încercărilor de laborator. În zadar performanțele actorilor bat recordul, în zadar Sebastian Papaiani revine în forță, Dorina Lazăr epatează, Geo Costiniu apare în plină formă ca seducător, "gongul" este întruchipat năstrușnic de un actor, iar cei mai tineri se arată la înălțime, dacă totul este subordonat cu rigoare formei și nimic nu rămâne la voia întâmplării, adică a vieții. Refuzându-se ideea unui spectacol de arhivă, repus în atmos-

fera timpului său, ni se propune o demonstrație de forță, performantă, dar rece. Lipsese carnalitatea aproximativului bine controlat, grotescul elementelor culturale **kitsch**, lipsesc îndoiala fertilă, dubiul asupra propriului demers. Excesiva siguranță de sine, chiar susținută de virtuozitate, riscă să submineze însuși proiectul dramatic de reflecție asupra propriului său sens.

Adrian Mihalache

Haz fără necaz

Pălăria

Comic este ceea ce li se întâmplă, uneori, oamenilor obișnuiți, nu personajelor caraghioase. Dar oamenii normali receptează intervențiile caraghioșilor în viața lor ca pe niște accidente, un șir de piedici săcâitoare, dacă nu revoltătoare. Acesta este mecanismul comic pe care

O Pălărie la Comedie

PĂLĂRIA, după *Un chapeau de paille d'Italie* de Eugène Labiche • **TEATRUL DE COMEDIE** • Data reprezentației: 29 aprilie 1998 • Regia: Horațiu Mălăele • Decorul: Puiu Antemir • Costumele: Lia Manțoc • Muzica: Dorina Crișan Rusu • Coregrafia: Florin Fieroiu • Distribuția: George Mihăiță (Fadinard), Cornel Vulpe (Nonancourt), George Dănilă (Vezinet), Radu Bănzaru (Bobin), Alexandru Pop (Felix), Candid Stoica (Tardiveau), Iurie Dărie (Beauperrhous), Dan Tudor (Emil), Tudor Chirilă (Achille), Gabriela Popescu (Claire-Conchita), Virginia Mirea (Baroana), Delia Nartea Lucaci (Hélène), Mihaela Teleoacă (Anaïs Beauperrhous), Delia Seceleanu (Virginie); în alte roluri: Adina Cristescu, Mihaela Măcelaru, Șerban Georgevici, George Grigore.

și-a întemeiat Horațiu Mălăele, în calitatea sa de regizor, povestirea despre ziua nunții lui Fadinard. Antrenat în încercarea de a repara o pagubă minoră provocată de o întâmplare plauzibilă, Fadinard se avântă într-un labirint al aventurilor ciudate, împins de personaje monomane, urmărit de mireasă și de familia ei, grup și el deraiat, care își exprimă muzical îngrijorarea și țâfna. Agitația are ritmul și armoniile ei, bine stăpânite de actorul regizor (sau poate invers?), care construiește un spectacol

vesel, alternând cu dibăcie poantele așteptate cu surprizele. Textul este ușor distorsionat pentru a permite caricaturizarea lumii inexistente prin care circulă atât de convingător personajul central.

Spațiul scenic organizat de Puiu Antemir și costumele Liei Manțoc favorizează percepția convenției teatrale, a unui **frumos** vesel. Echipa de interpreți funcționează solidar, impresionând prin performanța de ansamblu, dar și prin modul în care ocrotește și pune în valoare ariile de coloratură ale

soliștilor. Partea leului îi revine lui George Mihăiță, care folosește accelerația pentru eliberarea energiei comice, constantă pe toată durata reprezentației, și frâna necesară în pragul vulgarității. Cornel Vulpe își dirijează competent personajul colectiv, performanța sa fiind măsura tuturor, Iurie Dărie se detașează cu superioară ironie de ceea ce ar fi putut fi o simplă schemă comică, Tudor Chirilă sugerează cu finețe fondul primar de sentimente al personajului, Gabriela Popescu, Virginia Mirea, Mihaela Teleoacă introduc grația feminină a comicului expresiv.

Desigur, nu totul e perfect și există în spectacol prestări imprecise, efecte tautologice, dar ambiția lui Mălăele a fost să facă un spectacol bun, fără ifose, pentru toate gusturile. Ceea ce a și izbutit.

Magdalena Boiangiu